

Årsrapport 2005

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu
Grønlands Nationalmuseum og Arkiv
P.O. Box 145, DK-3900 Nuuk, www.natmus.gl

Indhold

I	Organisation, ledelse, administration og personale
II	Uddannelse, kurser og kompetenceudvikling
III	Bygninger
IV	Bibliotek
V	Faste udstillinger
VI	Særudstillinger
VII	Arkivet
VIII	Dokumentation & Bevaring
IX	Forhistorie & Fredning
X	Historie, Kunst & eFormidling
XI	Samlinger

I. Organisation, ledelse, administration og personale

Strukturplanen

NKA fik i maj 2005 revideret strukturplanen for styring af institutionen, hvor organisationen inddeltes i 7 hovedområder: 1) Daglig ledelse, 2) Administration, 3) Bygninger, 4) Dokumentation & Bevaring, 5) Forhistorie & Fredning, 6) Historie, Kunst & eFormidling, og endelig 7) Arkivet.

Daglig ledelse

NKA ledes af en direktør, som indgår i en ledergruppe bestående af souschefen og førstearkivaren.

Direktøren er nærmeste foresat for medarbejderne under afdelingen for Historie, Kunst & eFormidling, Bygninger, samt Administration. Souschefen er nærmeste foresat for medarbejderne under afdelingerne Dokumentation & Bevaring, samt Forhistorie & Fredning. Førstearkivaren er foresat for medarbejdere under Arkivet. Kontorlederen er nærmeste foresat for personale under Administration, samt for kustoderne og refererer til direktøren.

Personale

Daglig ledelse

- Hans Lange var kst. direktør indtil 31. marts
- Claus Andreasen fungerede som kst. souschef i samme periode
- Daniel Thorleifsen blev ansat som direktør den 1. april og
- Claus Andreasen fortsatte som souschef herefter
- Niels Frandsen indgår som førstearkivar ved NKAs daglige ledelse.

Administration

- Kontorlederfunktionen har været besat af eksterne konsulenter
 - Jens Alstrup, Satori ApS (indtil 24. oktober)
 - Helene Andersen, H. A. Bogføring (fra 24. oktober)
- Mette Marie Jensen blev ansat som overassistent på kontoret pr. 1. Juli.

Pedeller

- Eivin Lützen blev ansat som pedel 1. marts efter at Poul Henriksen gik på pension ved udgangen af 2004
- Allan Lyngge blev ansat som pedelmedhjælper 1. juni, efter at Johan Jensen fratrådte i maj måned.
- Køkken og rengøring varetages af Dorthe Vold
- IT/EDB varetages af konsulent Andreas Harke, Torrak IT.

Arkivets personale består af:

- Førstearkivar Niels H. Frandsen, arkivar Ole Christiansen og arkivar Ane Marie B. Pedersen;
- Mina Lund blev ansat som registrator 1. august.

Afdelingen for Dokumentation og Bevaring består af:

- konserveringstekniker Annette Adomat, registrator Paarnannguaq Kristiansen og museumstekniker Frederik Fuuja Larsen
- I efteråret havde konserveringsafdelingen i 2 måneder besøg af malerikonserverator Ane Bach Treppendahl
- Fotograf Erik Holm var sygemeldt ved årets start og afgik ved døden efterfølgende. I begyndelsen af april blev stillingen som fotograf nedlagt.

Afdelingen for Forhistorie & Fredning består af:

- Inspektørerne Claus Andreasen, Hans Lange og Mikkel Myrup
- Sidst på året blev Inuuteq Petersen ansat som medhjælp
- Stud.mag. Caroline Paulsen, Århus Universitet, fik i foråret tildelt plads som specialestuderende (Ø34), og indgår derudover som kustode.

Afdelingen for Historie, Kunst & eFormidling

- Efter en et-årig projektperiode ved NKA blev Aviâja R. Jakobsen og Jens Heinrich ansat som inspektører pr. 1. juli
- 1. december startede Jens Heinrich på et Ph.D.-stipendium med kontorplads på Ilisimatusarfik. Jens Heinrich har derfor en 4-årig orlovsperiode fra inspektørstillingen, men vil arbejde ved NKA i to halvårige perioder, nemlig 1. januar-30. juni 2007 og 1. januar 2008-30. juni 2008
- Direktør Daniel Thorleifsen indgår som fagperson i afdelingen
- Ph.D.-stipendiat ved Antropologisk Institut, KU, Mille Gabriel, er periodevis ansat pr. 1. december som projektkoordinator for NKAs repatrieringskonference i 2007
- Ino Berthelsen er pr. 1. december antaget som medhjælp på timebasis for at tage sig af opsætning af hjemmesiden.

NKA har en fast stab af kustoder som bestod af

- Studentermedhjælperne Tugdlerúnaq Storch, Pipaluk Høegh-Knudsen, Jakob Lund, Margrethe Thårup Knudsen, Lona Lyng og Caroline Paulsen.
- I perioden d. 31.10. - 11.11. var Kunuk Eriksen, skoleelev fra Ukaliusaq, Nuuk, , praktikant ved NKA
- Emil Rosing sluttede sit projektforbånd pr. 15. april og gik på pension.

Udvalg

I forbindelse med nydefineringen af organisations- og strukturplanen blev forskellige udvalg tværs over hovedområderne (udover de lovbestemte udvalg Samarbejdsudvalget og Sikkerhedsudvalget) iværksat. Medlemmerne fungerer i 2 år, hvorefter de nybesættes.

En stor del af det daglige arbejde for medlemmerne bliver lagt i udvalgene. Udvalgene er:

- Bygningsudvalget, hvis opgave er at lægge en 4-årsplan for bygningernes vedligeholdelse og at påse, at den udføres (medlemmer: direktøren, kontorlederen, Niels Frandsen og pedellen som formand)
- Uddannelsesudvalg, hvis opgave er at udstikke en politik for kompetenceudvikling og faglig opgradering hos alle medarbejderne (medlemmer: Paarnannguaq Kristiansen, Mikkel Myrup, Jens Heinrich og Ane Marie B. Pedersen som formand)
- Indsamlingsudvalg, hvis opgave er at udstikke retningslinier for antikvarisk indsamlingspolitik og implementering af aktiv indsamling og evt. køb af genstande (medlemmer: Niels Frandsen, Aviâja R. Jakobsen, Jens Heinrich, Paarnannguaq Kristiansen, Annette Adomat og Hans Lange som formand)
- Udstillingsudvalg, hvis opgave er planlægning af en langsigtet strategi for udstillingsvirksomhed og sørge for deres gennemførelse (medlemmer: Ane Marie B. Pedersen, Frederik Larsen, Annette Adomat, Hans Lange, Mikkel Myrup og Aviâja R. Jakobsen som formand)
- Magasinudvalget, hvis opgave er at sikre magasinernes tilstand og udnyttelse (medlemmer: Frederik Larsen, Aviâja R. Jakobsen, souschefen og Annette Adomat som formand)
- Kioskudvalget, hvis opgave er at udvælge, hvilke varer der skal sælges i kiosken, samt analysere mulighederne for driften af en café i tilknytning til kioskvirksomheden (medlemmer: NN-kustode, Hans Lange, Ole Christiansen og kontorlederen som formand).
- Sikkerheds- og samarbejdsudvalget består af Ole Christiansen, souschefen og direktøren som formand.

Handlingsplan 2005-2008

Efter den nye direktørs tiltræden 1. april blev der udarbejdet en handlingsplan for årene 2005-2008 og som tiltrædes af NKA den 1. juli. Handlingsplanen dækker institutionens 7 nydefinerede hovedområder. Handlingsplanens funktion er tænkt at skulle være

- At beskrive NKA's virke, hensigter, mål og visioner indenfor en 4-årig periode, således at detaljeringsgraden er størst i de nærmeste år. Planen er rullende og tages op hvert år til status og revision og skydes 1 år frem i tiden
- Planen skal afspejle sig i budgetlægningen
- Planen skal sikre en målrettet styring af NKA's aktiviteter og udvikling
- Planen skal bruges i forholdet til Grønlands Hjemmestyre, primært KIIP mht. bevilninger og andre forhold, der drejer sig om NKA's udvikling og status, samt i forholdet til samarbejdspartnere og eksterne projektstillere.

Økonomi og budget

FL for 2005 er på DKK 8.991.000. Lønudgifter udgør 58 % af budgettet. Hovedparten af resten går til faste driftudgifter.

Oversigt 1: Bevillingernes fordeling i løn og drift, 1999-2005

År	Bevilling	REGNSKAB		
		Løn	Drift	Lønandel i %
1999	7.514	4.989	3.037	64
2000	7.580	5.094	3.124	64
2001	7.556	4.814	3.570	60
2002	7.802	4.642	3.572	59
2003	8.073	5.146	3.550	63
2004	8.837	5.671	3.921	64
2005	8.991	5.335	3.429	58

Kiosk

I foråret besluttede ledelsen, at salg af husflid ophører ved NKA. I stedet planlægges produktion af kopier af museumsgenstande, som vil kunne sælges som museumssmykker. Iøvrigt fortsætter kiosken salg af bøger, postkort og andre relevante varer.

Besøgstal

I 2005 har vi haft ialt 21.666 besøgende fordelt i 17.772 voksne og 3.894 børn. Det er en stigning på 1.364 i forhold til året før. Nedenstående oversigt viser udviklingen i besøgstal fra 1995 til og med 2005.

Oversigt 2: Besøgende i Grønlands Nationalmuseum & Arkiv, 1995-2005

	1995	1996	1997	1998 1)	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
I alt	15.947	16.681	14.555	18.000	17.815	17.687	15.970	16.010	16.665	20.302	21.666
Børn	4.430	4.428	3.106	3.000	3.980	...	4.395	4.401	4.195	3.835	3.894
Voksne	11.517	12.253	11.449	15.000	13.435	...	11.665	11.609	12.470	16.467	17.772

1) anslået tal

Tilskudsmidler

- Ved nedtagning af alle dragterne i udstillingen i Betonpakhuset i december måned blev alle dragter lagt 14 dage i en frysecontainer, som Royal Arctic Line venligst havde udlånt gratis. Herved blev alle dragterne desinficeret, så de herefter kunne lægges i magasin
- Jens Heinrich og Aviâja R. Jakobsen fik støtte fra NunaFonden på 45.000 kr. til udgivelse af katalog i forbindelse med særudstillingen "Anden Verdenskrig og Grønland"
- Til arrangement af Vestnordisk Arkivkonference fik Arkivet 20.000 kr. fra KIIIPs forskningspulje, 70.000 fra NunaFonden og 150.000 fra Nordisk Kulturfond
- NunaFonden bevilgede i foråret 500.000,- kr. til den arkæologiske undersøgelse af nordbogården Ø74 ved Qorlortorsuup tasia, Sydgrønland. Undersøgelsen er udskudt til 2006

- KIIIPs forskningsenhed bevilgede 300.000 kr. til NKAs arrangement af en international konference om repatriering i februar 2007
- Fonden for bevaring af gamle bygninger i Grønland bekræftede i foråret sin bevilling på 200.000,- kr. til at genbesøge så mange af de fredede bygninger på Vestkysten som muligt
- VNH-projektet, som er historieskrivning af de vestnordiske landes fælleshistorie, har fået følgende fra
 - NunaFonden på ialt 478.700 kr. for årene 2006 og 2007
 - Det islandske kulturministerium på 100.000 kr. for 2005
 - Det færøske kulturministerium på 100.000 kr. for 2005.

Beløbet for eksterne midler var således på ialt 1.963.700 kr.

Administrative sager

Udlån

I forbindelse med udlån af genstande til en udstilling i Paris udformede NKA for første gang et sæt standardkontrakter på dansk og engelsk om alle vilkår i forbindelse med udlån. Kontrakterne er formet over Nationalmuseets kontrakter, som venligt stillede dem til fuld rådighed for NKA. Kontrakterne er stillet til rådighed for alle lokalmuseerne. Kontrakterne er både detaljerede og omfattende i deres krav. De er primært beregnet for samarbejde med udenlandske museer, idet vi bruger andre standarder ved udlån til grønlandske museer.

Ophavsret

NKA har sammen med et lokalt advokatfirma igangsat et arbejde på at få afklaret problemstillingerne ved ophavsret til værker i museets besiddelse (kunst, fotos) i forbindelse med f.eks. fremvisning på Internettet, postkort etc.

Tjenesterejser

Kst. direktør Hans Lange deltog d. 31.3.-7.4. i åbningen af en udstilling om Tasiilaq på Musée de l'Homme i Paris. NKA har udlånt etnografiske, arkæologiske genstande til museet.

Direktøren og førstearkivaren var til møde med rigsarkivaren i København den 5. juli for at drøfte samarbejde omkring de statslige myndigheders arkivforhold.

Direktøren har været til museumsledermøde i Qaqortoq i uge 41, hvor man bl.a. drøftede kommunesammenlægningsplanens indvirkning på de grønlandske museer, tættere samarbejde mellem lokalmuseerne og NKA, Grønlands nationale billeddatabase og andre væsentlige spørgsmål.

Direktøren og souschefen var d. 25.11.- 5.12. i København for at besøge en række danske centrale museer som Zoologisk Museum, Antropologisk Laboratorium, Geologisk Museum og Nationalmuseet for at diskutere fornyelse af kontrakter mellem NKA og disse.

Museumsnævnet

Museumsnævnets sekretariatsfunktion varetages af NKA, der stiller en fast sekretær til rådighed, som p.t. er Hans Lange og som deltager under møderne. Museumsnævnet afholdte et møde i år i Ilulissat i dagene 29.-31. oktober, hvor direktøren deltog som medlem.

Medlemskaber af eksterne råd, nævn, udvalg, fonde, kommissioner etc.

Claus Andreasen

- De grønlandske Kommuners Arkæologiske Fond
- Den grønlandske Polarårskomite
- Styringsgrupper for nogle af de foreslåede IPY-forskningsinitiativer
- Redaktionsmedlem , Vestnordens fælleshistorie, VNH
- Dansk Peary Land Fond
- Ilisimatusarfik's Universitetsråd.

Niels H. Frandsen

- Interimbestyrelsen Ilimmarfik
- Kildeskriftselskabet.

Aviâja R. Jakobsen

- bestyrelsesmedlem i Kulturfonden Danmark – Grønland.

Hans Lange

- Ole M. Windstedts Mindelegat for Grønlands Landsmuseum
- Qilakitsoq Fonden (til 1/4 2005)
- sekretær for Grønlands Museumsnævn.

Mikkel Myrup

- Hjemmestyrets Natur - og kulturvejlederudvalg (udvalget har beskrevet ASI-ordningen, en grønlandsk pendant til den danske naturvejlederordning)
- en nordisk arbejdsgruppe, som arbejder med fælles nordisk kompetenceudvikling på kulturmiljøområdet (netværksopbygning, erfaringsudveksling, kompetencehævning og faglig udvikling)
- Fonden til Bevarelse af Gamle Bygninger i Grønland
- SIKU-projektet, der ønsker at kortlægge bl.a. fangeres opfattelse af et klima under forandring. Projektet er foranlediget af et ICC-initiativ.

Ane Marie B. Pedersen

- Nordbok
- Domsmænd i Nuuk Kredsret
- Seminariets censorkorps.

Daniel Thorleifsen

- Formand for styregruppen af VNH: forskernetværket om dokumentation, historieskrivning og formidling af de vestnordiske landes fælleshistorie, 2001-
- Formand for bestyrelsen for Pinngortitaleriffik, Naturinstituttet, pr. 1. juni 2001 for en 3-årig periode. Genudpeget (af Landsstyret) juni 2004 for endnu en 3-årig periode
- Medlem af KVUG, Kommissionen for videnskabelige undersøgelser i Grønland, pr. januar 2000 for en 4-årig periode. Genudpeget indtil 2007, nu som næstformand
- Medlem af Steering Committee (forretningsudvalget) i North Atlantic Fisheries History Association, NAFHA. Reykjavik, Iceland
- Medlem af Science Advisory Council, European Polar Consortium, Brussels, Belgium, 2005-
- Medlem af Qilakitsoq-fondet siden april 2002, først udpeget af Landsstyremedlemmet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke for en 4-årig periode, pr. 1. april 2005 i kraft af embedet som direktør for NKA
- Observatør, bestyrelsen for Center for Nordatlantiske Studier, Aarhus Universitet.
- Medlem af Grønlands Miljøfond
- Medlem af censorkorpset ved Ilisimatusarfik.

II. Uddannelse, kurser og kompetenceudvikling

I forbindelse med nyrevidering af dragtudstilling arrangerede Udstillingsudvalgets formand (sammen med Annette Adomat) en studierejse til Tromsø i Norge og Danmark. Alle medlemmer i Udstillingsudvalget og Magasinudvalget deltog. Formålet var at få inspiration fra forskellige museer og konserveringsinstitutioner i Tromsø, Norge, og museer i København, Odense, Århus og Vejle i Danmark, til en kommende nyopsat dragtudstilling som åbnes i februar 2006. Derudover besøgte udvalgene også de forskellige museers magasiner.

Jens Heinrich startede 1. december sit Ph.D-forløb og har orlov fra sin stilling som inspektør. Han skal dog være tilknyttet NKA i to halvårige perioder i 2007 og 2008.

Regon-kursus i Sisimiut d. 26.4.-28.4, arrangeret af Kulturarvsstyrelsen, KUAS. Kurset var rettet mod museal registrering af museernes samlinger. Fra NKA deltog:

- Claus Andreasen, Hans Lange, Paarnannguaq Kristiansen, Annette Adomat, Frederik Larsen og Aviàja R. Jakobsen.

Alle fastansatte deltog i efteråret i et

- Førstehjælpskursus den 7. november med en instruktør fra Røde Kors Grønland
- Brandbekæmpelseskursus i Brandstationen den 18. november.

Direktøren var på en Sikkerhedsuddannelse i Nuuk i dagene 14.-18. november, arrangeret af Arbejdsmiljøuddannelsen.

Mette Marie Jensen har deltaget i:

- Engelsk, modul 2, Oqaatsinik Pikkorissarfik, Sisimiut, i november.

Paarnannguaq Kristiansen har deltaget i:

- Personlig Udvikling i Nuuk i oktober måned (Hjemmestyrets kursusvirksomhed).

Frederik Larsen var i foråret på kursus i pakning og transport af genstande i Brede (Nationalmuseet i Danmark) .

Ole Christiansen har i december været på studierejse og besøgt Statens Arkivers Filminningscenter på Landsarkivet i Viborg samt Rigsarkivet i København.

Følgende ansatte har deltaget på kursus i PowerPoint Præsentationsprogram afholdt af Niuernermik Ilinniarfik den 29. -30. november:

- Mette Marie Jensen, Paarnannguaq Kristiansen, Aviâja R. Jakobsen, Fuuja Larsen, Niels Frandsen, Mina Lund og Hans Lange.

III. Bygninger

Lejede lokaler

NKA råder over to lejede lokaler til midlertidig opbevaring af arkivalier. Den ene ligger i B2727 Nuukullak, det andet på Industrivej.

Tilstand og vedligeholdelse

- I løbet af sommeren blev hele det gamle fotoatelier-område renoveret mhp. omdannelse til et åbent kontorlandskab. Nogle af væggene blev revet ned. Alt gammelt linoleumsgulv blev fjernet og erstattet med nyt. Meget af det gamle løst og fast inventar blev smidt ud
- Noget af rummet ovenover var åbent mod området. Rummet ovenover atelieret og som benyttedes som lager og magasinplads blev afskærmet overalt med gelænder. En stige fra fotoatelieret op til dette rum blev fjernet og erstattet med en regulær trappe, som placeredes udenfor rummet i et hjørne i biblioteket
- Èt af rummene bevaredes og blev omdannet til et regulært rygerum, hvor der opsættes ventilationssystem
- I køkkenet blev linoleumsgulvet erstattet med nyt
- Gulvet i udstillingsrummet i Stenpakhuset blev nymalet
- Da dragtstillingen blev pakket ned, blev noget af dækvægge i samme Stenpakhus revet ned og væggene malet påny
- Der har været kontakt med Tegnestuen Nuuk mhp. omdannelse af receptionsområdet til et egentligt kontor med glasvægge. Tegnestuen er kommet med et udkast til omdannelsen, men var inden udgangen af året ikke færdig med licitationsmaterialet.

IV. Biblioteket

NKA's bibliotek rummer med udgangen af 2005 ca. 2.700 titler. Hertil kommer ca. 50 tidsskrifter, newsletters, bulletins, årsskrifter og lignende. Bøger tastes løbende ind i NKA's egen interne database. Der er indkøbt ca. 85 nye bøger i år, hvoraf 60 blev indtastet. Biblioteket er bygget om, og der er foretaget en kraftig sanering af bogbestanden.

V. Faste udstillinger

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu har følgende faste udstillinger:

- Møder sætter spor
- Utimut, Tilbageførsler - Return
- Geologi
- Dragtudstilling
- Qilakitsoq mumieudstilling
- Bødkerværkstedet

Dragtudstillingen blev nedtaget i november 2005, da den skulle erstattes af en ny dragtstilling. Udstillingerne er fordelt over alle museets bygninger.

VI. Særudstillinger

I 2005 havde NKA 5 særudstillinger, arrangeret af lokale og udenlandske kunstnere, samt NKA's personale.

20X20

I perioden fra 12. november 2004 frem til medio januar 2005 udstilledes kunstudstillingen 20X20 arrangeret af kunstnerforeningen KIMIK. Denne bestod af små malerier og tryk, samt andre materialer udført i størrelsen 20x20cm. 16 kunstnere bidrog med deres værker i denne udstilling, som også var en salgsudstilling. Følgende bidrog med deres værker: *Arnannguaq Høegh, Ivan Burkal, Linda Milne, Camilla Nielsen, Niels Motzfeldt, Frederik Kristensen – Kunngi, Arnajaraq Hegelund Olsen, Miki Jacobsen, Lisa Lyng Hesseldahl, Inuk Silis Høegh, Julie Edel Hardenberg, Anne-Birte Hove, Buuti Pedersen, Naja Rosing-Asvid, Ivalo Abelsen og Bodil Kaalund.*

Anden Verdenskrig og Grønland

I perioden 10. april til 12. juni udstilledes en særudstilling om *Anden Verdenskrig og Grønland* Særudstillingen var et projekt udarbejdet af to projektmedarbejdere, Jens Heinrich og Aviâja Rosing Jakobsen. Dertil blev der udarbejdet et katalog over særudstillingen, udgivelsen af denne blev støttet af NunaFonden med 45.000 kr. Kataloget sendes ud til de forskellige lokalmuseer, der er involveret i vandrestillingen, med henblik på salg. Efter nedtagning af særudstillingen sendte NKA den på vandrestilling langs kysten, dette var et led i projektet.

Udstillingen bestod af billeder, tekster og genstande relateret til anden verdenskrig i Grønland, dog blev kun tekster og billeder samt andet fotomateriale sendt ud til vandredudstillingen.

Under månens segl

I perioden 29. juni til 14. august udstilledes Isle Hessners Under månens segl, en kunst- og salgsudstilling. Udstillingen bestod af forskellige kunstværker, skulpturer og billeder af forskelligt materiale. Den var arrangeret af kunstneren selv i samarbejde med NKA.

Vævede vægtæpper

I perioden 26. august til 2. oktober udstilledes 60 vævede vægtæpper af Adrian Gómez Ramirez. Denne særudstilling var også en salgsudstilling. Særudstillingen var arrangeret af Doris Palvio fra Danmark og udstillingsudvalget.

Husflid

I perioden 18. oktober til årets udgang, og frem til slutningen af februar 2006 udstilles grønlandsk kunsthåndværk, bestående af figurer af tand, rensdyrgevir, fedtsten og andet materiale udført af forskellige grønlandske kunsthåndværkere. Denne udstilling er udarbejdet af NKA's personale.

Vandredstillinger

NKA har sendt en vandredstilling om Anden Verdenskrig og Grønland ud til 7 forskellige byer på kysten. Udstillingen begyndte at "vandre" i juli 2005 og den slutter maj 2007.

Udstillingen har været i Sisimiut og Qaqortoq, og den sendes videre til Nanortalik, Maniitsoq, Aasiaat, Qasigiannuit, Qeqertarsuaq og Ilulissat i perioden 2006 og 2007.

Andet

Rundvisninger

Gennem hele året har der været rundvisninger af skoleklasser fra hele Grønland. Nogle har haft bestemte temaer og emner de gerne ville rundvises i, andre har ønsket en generel rundvisning til alle udstillingerne.

Studerende fra forskellige læresteder har haft forskellige forespørgsler om etnografi og etnologi, som ikke er i vores udstilling, men som vi har lavet speciel rundvisning til i vores magasiner, hvor de forskellige genstande er at finde.

Udlån til andres udstillinger

Der har været udlån til forskellige museer, både til udlandet og her i Grønland.

- NKA deltog med en grønlandsudstilling som en del af en festival der hed "Etoiles Polaires" i Gent, Belgien fra november 2004 frem til marts 2005. Udstillingen blev åbnet af daværende landstyredelem for Kultur Henriette Rasmussen og Gent's borgmester
- Newfoundland Museum St. Johns Full Circle: First Contact fra oktober 2002 frem til marts 2005, arrangeret af Kevin McAleese

- Samisk Kunstnercenter i perioden 4. februar til 6. marts 2005
- Forskellige genstande har været udlånt til Musée de l'Homme i Paris i perioden marts 2005 til januar 2006. Udstillingen var arrangeret af Pierre Robbe
- Til Qaqortoq blev der udlånt genstande til en Aron og Cecilie Kleist udstilling i perioden juni til september. Udstillingen var arrangeret af Georg Nyegaard.

NKA har deponeret Magnus Larsens dragter og tøj fra Avannersuaq, KNK 197, på Aasiaat Museum.

VII. Arkivet

Besøg

I løbet af 2005 var der 327 studiebesøg på arkivet. De fleste var slægtsforskere, men studerende fra Ilisimatusarfik og forskere fra Danmark har også benyttet arkivet. Flere skoler har haft klasser på besøg på arkivets læsesal, hvor eleverne har prøvet at finde deres egne forfædre.

Forespørgsler

Der har i årets løb været en del henvendelser og forespørgsler, bl.a. i forbindelse med bygninger og bygdejubilæer.

Magasiner og tilgang

I årets løb har der været en tilgang på 40 hyldemeter, således at arkivet nu har i alt 2676 meter arkivalier på hylder i magasinerne. Dertil kommer en tilgang af arkivalier, der ikke har kunnet placeres på hylder og som derfor ikke er medregnet i ovenstående.

I efteråret har NKA lejet endnu et magasin, således at arkivet igen har en begrænset mulighed for at modtage arkivalier.

Tilsyn

I årets løb aflagde Ole Christiansen tilsynsbesøg hos offentlige institutioner i byerne Ittoqqortoormiit og Ilulissat.

Indsamling

Som følge af den store mangel på magasinplads, har arkivet kun i begrænset omfang søgt at indsamle private arkiver. Den aktive indsamling af offentlige arkiver indskrænker sig stort set til ældre arkivalier, der er indsamlet i forbindelse med tilsynsbesøg.

Blandt de privatarkiver, der er modtaget i årets løb kan nævnes tre bøger med mange indlagte notater. Bøgerne har tilhørt Mathias Storch og indgår i hans privatarkiv.

I efteråret modtog arkivet et meget omfattende arkiv fra arkitekt O. E. Petterson, der har tegnet mange bygninger i Grønland.

Arkivet har modtaget Peter K S Heilmanns privatarkiv, der især belyser hans politiske virke.

Konsulent- og kursusvirksomhed

På Hjemmestyrets kurser for nyansatte har Ole Christiansen og Niels Frandsen undervist i journalisering. Ane Marie B. Pedersen har afholdt journalkursus for Nuuk kommune. Derudover har Ole Christiansen vejledt Direktoratet for Fiskeri og Fangst om arkivforhold.

Udvekslinger og samarbejde

Vestnordisk Arkivkonference 2005 blev arrangeret af NKAs arkivarer og afholdt i Nuuk 1.-3. september med 20 deltagere fra Færøerne, Grønland og Island. Konferencen blev støttet med tilskud fra Nordisk Kulturfond, Nunafonden og Hjemmestyrets forskningspulje. Der var en oplægsholder fra hvert land til hvert af konferencens tre emner: elektronisk arkivering, bygningshistorie og socialhistorie. Desuden var der afsat en eftermiddag til samarbejdsprojekter. Lørdag d. 3. var deltagerne på en helikopterudflugt til Kangeq og Håbets Ø.

Det fælles vestnordiske udgivelsesprojekt ”Nordatlanten og troperne”, et samarbejde mellem arkivarer i Færøerne, Grønland og Island, forventes afsluttet 2006.

De statslige myndigheders arkiver

De statslige myndigheder i Grønland som f. eks. politiet og Rigsombudet, skal aflevere deres arkivalier til Rigsarkivet i Danmark. NKA har i flere år forsøgt at få en ordening, så arkivalierne bliver i Grønland og afleveres til NKA. I denne forbindelse havde Daniel Thorleifsen og Niels Frandsen d. 5. juli et møde med rigsarkivar Johan Peter Noack og arkivar Poul Olsen, hvor det blev aftalt, at Rigsarkivet tager kontakt til de relevante danske myndigheder med henblik på at få lavet en sådan aftale.

Forskning

Projekter

- Ole Christiansen: Projekt om bygningshistorie
- Niels Frandsen: Læsefærdighed og bøger i Nordgrønland 1790-1850
- Niels Frandsen: Nordatlanten og troperne
- Ane Marie B. Pedersen: Nordatlanten og troperne.

Konferencedeltagelse

Niels Frandsen deltog med et oplæg i: Kristendomshistorie i Grønland. Kirkehistorisk konferencen i Nuuk 22-26 august 2005 i anledning af den grønlandske kirkelovs 100 års jubilæum.

Formidling

Foredrag

- Ole Christiansen: Bygningshistorie (Vestnordisk arkivkonference, Nuuk)
- Niels Frandsen: Hvem i familien blev først døbt (Kirkehistorisk konference, Nuuk 2005)

- Niels Frandsen: Indførelsen af digital arkivering i Hjemmestyret (Vestnordisk arkivkonference, Nuuk)
- Ane Marie B. Pedersen: Nordgrønlands Hjælpekasse (Vestnordisk arkivkonference, Nuuk).

Anden formidling

I løbet af året medvirkede Ane Marie B. Pedersen flere gange i udsendelser fra KNR Radio & TV, bl.a. i forbindelse med Vestnordisk Arkivkonference.

VIII. Dokumentation og Bevaring

Genstandsregistrering

Der er sket en omlægning af registreringssystemet – fra manuelt til digitalt. En stor del af tiden er blevet brugt på forberedende arbejde til omlægningen. Det nye system er døbt REGON (Registrering online), og er en grønlandiseret udgave af de danske museers registreringssystem REGIN. Registreringssproget er dog dansk. REGON vil med tiden give offentligheden online adgang til museets samlinger på konceptets offentlige del KATERSAT. Programmet er stillet frit til rådighed for de grønlandske museer af Kulturarvsstyrelsen (KUAS) i København, der ligeledes har ydet konsulentbistand i form af undervisning i programmet i Sisimiut. Under kurset blev NKA's registrator valgt til at koordinere det videre forløb for interesserede grønlandske museer. Registreringsarbejdet befinder sig stadig på begynderstadiet. Registrator har nu overtaget genstandsfotograferingen og besvarer desuden en række eksterne fotoforespørgsler.

Registrator var i Danmark i august måned for at deltage i et informationsmøde om mulighederne for digital konvertering af tidligere Blå Kort registreringer til Regon (NKA har for tiden ca. 10.000 Blå Kort). Sagen er endnu ikke afsluttet.

Ved samme lejlighed besøgte Arktisk Institut i to dage for at indhente inspiration til fotoarkivering og for at få faglige kontakter.

I efteråret gik overassistent Mette Marie Jensen i gang med at skanne John Møllers billeder ind i Regon (fotosamlingen består af ca. 3.200 billeder).

Der er udført en foreløbig opdatering af fladkunstens placering i magasin II.

Konserveringsafdelingen

Konservering. Behandlede genstande

Egne sager

- KNK 2484x193 (arkivmateriale og dåbs hue),
- KNK 1950x3562 (skolæst),
- KNK 1892x 1+2 (vandspand og værktøjskasse),
- KNK 997 h 6072 (filthat),
- KNK 522x2 (fedtstenskulptur af Emil Reimer),

- KNK 166 (Niels Lynges Hus; tekstilobjekter),
 - KNK 10x451, x517, x520, x525 (en del små seglaftryk),
 - KNK 1312x 9+10 (benfigurer),
 - KNK 1312 (figurer af Aron og Cecilie Kleist til udlån til Qoqortoq Museum),
 - KNK 2232 (figurer af Aron og Cecilie Kleist til udlån til Qoqortoq Museum),
 - KNK 16 (figurer af Aron og Cecilie Kleist til udlån til Qoqortoq Museum),
 - KNK 2209 (figurer af Aron og Cecilie Kleist til udlån til Qoqortoq Museum),
- fra Inglefield Land udgravningen i 2005: en fedtstensål,
 - cirka 100 forskellige husflidsgenstande af benmateriale, træ, keramik, fedtsten, sten og læder til husflidsudstillingen 2005,
 - alle udstillede objekter, dragter og dragtdele fra den gamle dragtudstilling,
 - afrensning af genstande til udstillingen 2. Verdenskrig udstilling,
 - vice-bispekjole fra Jens Christian Chemnitz,
 - 50 objekter fra Gustav Holm og M. Porsild samlingerne til udlån til Musée de l'Homme,
 - montering af arkivmateriale og
 - 17 billeder fra Landstingets Ombudsmands kontor som følge af brandskade i juni.

Fotodokumentation af Emilie Jensens arbejde med restaurering af perlekraverne på KNK 1437 N3c og KNK 1431x4.

Under malerikonservator Ane Bach Treppendahl's besøg blev et større antal lærreder gennemgået og behandlet. Det drejer sig om 16 billeder med olie på lærred: KNK 2165x2; 1881x4; 2254x1; 2504x4; 1040x12; 2126x1; 1407x1; 1872x12; 2504x5; 2271x7; 2515x7; 2271x6; 2021x3; 1239x9; 2041; 1876x20.

Rekvirerede opgaver

- Qaortoq Museum: behandling af nordbo-genstand fra Ø 171 (x 130),
- Narsaq Museum: rådgivning vedr. tjæreproblemer,
- Nuuk Kommune: rådgivning vedr. vægmalerier i Niels Lynges hus,
- Tele Fotoarkiv: bevaringsforslag.

Privat

- Hvalroskranie fra William Jakobsen (Arsuk).

Udlån og returneringer

Musée de l' Homme, Paris; marts 2005 – 5. januar 2006:

Udarbejdede fotodokumentation og tilstandsbeskrivelse samt pakkede 50 objekter til udstilling.

Qaqortoq Museum; 21. juni – 9. oktober:

Udarbejdede fotodokumentation og tilstandsbeskrivelse samt pakkede 29 objekter fra Aron og Cecilie Kleist. Og kontrol ved returnering.

Samisk Kunstnercenter, 4. februar – 6. marts:

Behandlede KNK 522x2 til udlån og kontrol ved returnering. Den var blevet ”forbedret”.

Gent/Belgien retur, marts:

Gennemgik cirka 300 objekter og satte dem tilbage i udstilling og i magasinet.

Newfoundland Museum St. Johns, retur marts:

Udlån forlænget til marts 2005; kontrol af 19 objekter og placering tilbage i magasinerne.

Landsstyremedlem for Sundhed Asii Narup Chemnitz:

KNK 2423: december 2005, vurdering af billede og lokaler samt transport.

Landsstyremedlem for Familie Aleqa Hammond:

KNK 540x13; KNK 1040x12; KNK 1391x11: december 2005, vurdering af billede og lokaler.

Deponering

KNK 197 Magnus Larsen skindtøj: vurderet og pakket 42 stk. til Aasiaat Museum.

Fotodokumentation og formidling

- Har affotograferet diverse objekter til Bodil Kaalunds arbejde med en revideret udgave af Grønlands Kunst
- Har foretaget løbende fotodokumentation af behandlede genstande og andre fotoopgaver i huset
- Udførte monteringsarbejde til 2. verdenskrig udstilling: tekster, fotos, genstande. Udførte organisering, montering, restaurering, retoucharbejde til den nye dragt- og fangstudstilling.

Magasinarbejde

Der foretages løbende klimamålinger i alle magasiner fra NKA med datalogger og manuel aflæsning.

Der er påbegyndt ompakning af genstande, afdækning af reoler og rengøring i Magasin 2, Betonpakhus og planlægning vedrørende omstrukturering af Sorte Pakhus.

Konsulentarbejde

Afdelingen har fremskaffet og afsendt CITES specificeret forskningsmateriale til Christian Albrechts Universitet i Kiel, Tyskland samt til Rosenborg Slot Restaureringsafdeling.

Tilsynsrejser

Sisimiut Museum blev besøgt i løbet af foråret og Upernavik Museum i sommeren 2005.

Andre opgaver

- udarbejdet fuglelister til Kulturnat 2005
- foretaget materialebestillinger til magasiner, udgravning og konserveringen
- organiseret 4-5 dages praktikantophold i november
- arbejdet i kursusudvalget.

Museumstekniker

Registrering

Den arkæologiske registrering i Regon er dårligt kommet i gang, da teknikeren ofte er blevet sat til andet arbejde, ofte i forbindelse med udstillinger. Teknikeren fremfinder og returnerer hovedparten af alle arkæologiske objekter, som skal tages ud til udstilling, registrering, udlån, studier, fotografering etc.

Magasin

Der er foretaget en række vurderinger af de enkelte magasiner, og der bør ske en forbedring af disse samt en betydelig oprydning, omrokering og sortering af genstandsmaterialet efter nogle ensartede kriterier.

Dette kan forberedes, men vil først ske, når de nuværende pladsproblemer bliver løst. Når arkivdelen er flyttet ud til Ilimmarfik i nær fremtid får museet bedre pladsforhold. Dette vil gøre mange ting i forbindelse med magasin-arbejdet meget nemmere.

Udstilling

Planlægning og opstilling af udstillinger har optaget en stor del af museumsteknikerens tid.

Kurervirksomhed

Teknikeren var kurer på hjemtransporten af de genstande, der var udlånt til museet i Gent.

IX. Forhistorie og Fredning

Antikvariske opgaver

De lovbundne i opgaver i henhold til fredningslovens bestemmelser omfatter kulturhistorisk vurdering af alle aktiviteter i hele Grønland, der indebærer risiko for indgreb i fredede fortidsminder. Det betyder at NKA modtager en række ansøgninger fra Direktoratet for Miljø & Natur, der løbende skal vurderes.

Grønlands Fortidsmindearkiv (GFA)

GFA administreres af Mikkel Myrup. Forudsætningen for en effektiv administration af Fredningsloven er et velfungerende fortidsmindearkiv, der konstant er opdateret. Dette er desværre langt fra tilfældet, da mange informationer om lokaliteter fortsat ligger i dag-

bøger og rejserapporter. Indtastningen er meget tung og langsommelig og kræver tilførsel af ekstra arbejdskraft.

Registrerede kulturminde er samlet i den Access-baserede database GFA, som er under stadig udvikling, både fordi antallet af registreringer hele tiden stiger men også fordi mulighederne bliver flere pga. den teknologiske udvikling. Antallet af lokaliteter med registrerede kulturminde er i skrivende stund 4580.

Kulturmindeoplysningerne i GFA ligger som data-tabeller i tekstform. Databasen er nu forberedt til at disse data fremover vil blive tilknyttet yderligere visuel information såsom digitaliserede detailkort, plantegninger, rejseberetninger/rapporter, lokalitets- og kulturmindefotos, relevante sagsakter etc. Disse tiltag vil smidiggøre de forvaltningsmæssige aspekter af kulturmindearbejdet samt bringe GFA et betragteligt skridt videre i udviklingen mod at blive en webbaseret database.

GFA har i det forgangne år været i stadig kontakt med andre GIS (*Geografisk Informations System*)-aktører, hovedsagligt ASIAQ, GIS-Greenland samt til dels Direktoratet for Miljø & Natur mhp. udveksling af data til brug i udviklingen af nye GIS-applikationer.

Arealansøgninger

Disse er hovedsageligt arealansøgninger ved opførelse af fritidshuse og fangsthytter. Det kan være svært at afgøre, om der er en risiko for forstyrrelse af et fortidsminde, og NKA må ofte basere sin afgørelse på formodning baseret på en generel viden om et områdes forhistorie. Anmodninger om mindre korrektioner i placeringen af et byggeri har dog ikke resulteret i protester. En enkelt ansøgning om tilladelse til etablering af helistop i Qassiarsuk kunne ikke besvares på grund af manglende viden. Der skal dog nu laves en ny lokalplan, der giver NKA mulighed at kontrollere lokaliteten i foråret. Qassiarsuk-området rummer et utal af fortidsminde, primært af norrøn oprindelse, og det bør efter NKA's mening være muligt at finde en bedre egnet lokalitet end den ønskede.

Den mest problematiske del af arealansøgningerne er knyttet til fåreholderområderne, hvor NKAs viden slet ikke er detaljeret nok. I disse tilfælde afgives en anbefaling om, hvorvidt en markrydning kan være i orden eller ej, men NKA har ikke de nødvendige ressourcer til at være på stedet og indgå i dialog med fåreholderne. Det rummer et stort potentiale for brud på fredningsloven. Det er derfor et stort ønske for NKA at kunne få foretaget en omhyggelig kortlægning af markområderne sammen med alle parter i fåreholder-erhvervet. Arealansøgningerne, i alt 33, fordeler sig på hele landet:

Nationalpark	1	Nuuk	3	Qeqertarsuaq	1
Nanortalik	2	Maniitsoq	2	Upernavik	1
Qaqortoq	5	Sisimiut	3	Illoqqortoormiut	1
Narsaq	3	Qasigiannnguit	2		
Paamiut	1	Ilulissat	2		

Råstofsager

Disse har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger, da der enten har været tale om planer i områder, hvor der med sikkerhed ikke kan være kulturhistoriske levn, eller planer der ikke har indebåret jordforstyrrende aktiviteter. I et enkelt tilfælde blev NKA hyret af DMU til at gennemgå Mestersvig-området for fortidsminder i august måned. Arkæologen Jens Fog Jensen gennemgik det og angav i sin rapport, at der ikke var konflikt mellem fortidsminder og anlægsplaner på nuværende tidspunkt.

Verdensarv

Dette arbejde kulminerede med udnævnelsen af Jakobshavn Isfjord til UNESCO Verdensarv. NKA har ikke siden da været bedt om at involvere sig i et videre arbejde for andre områder i Grønland.

Ruinpleje

Dette indgår ikke som en del af NKA's forpligtigelser i henhold til fredningsloven, men der er et stærkt ønske fra såvel NKA som lokalmuseer og turistorganisationer om at få ryddet op på en række af de store, turistvenlige og interessante lokaliteter som bl.a. Igaliku, Qassiarsuk, Hvalsø Kirkeruin, Sermermiut etc. Der har i de seneste år været taget lokale eller private initiativer. I 2005 støttede NKA etablering af skiltning ved nordboernes bispegård i Igaliku for bl.a. at få afprøvet materialer og design og en lignende støtte blev givet til Narsaq Museum i forbindelse med restaureringen af landnamsgården i byen.

En enkelt sag betød, at NKA sendte M. Myrup til Ilulissat for at rådgive et filmhold fra Disney koncernen i forbindelse med deres ønsker om at lave filmoptagelser og foretage transport af udstyr etc. på selve Sermermiut. Alle udgifter var eksternt betalte.

Monitering og Tilsyn

NKA har krævet tilstedeværelse af arkæologisk kontrollant på 2 krydstogtskibe, der ville besøge særligt sårbare områder i Nationalparken. Det ene skib ændrede dog sejlroute, mens NKA havde den stedkendte eskimolog Henrik Elling med på et skib, der ønskede at besøge områder som Lambert Land, Île de France og Kap Trolle (Store Koldewey). Tilstedeværelsen var tilsyneladende til glæde for passagerne, der fik professionel information om områderne, men isforholdene forhindrede landgang, og kontrollanten havde et let arbejde. Alle omkostninger blev betalt af selskabet.

Bygninger

Der er ikke fredet bygninger i 2005. Der er påbegyndt et arbejde med at genetablere og kvalitetssikre et elektronisk arkiv over fredede, frednings- og bevaringsværdige bygninger. "Fonden for bevaring af gamle bygninger i Grønland" bevilgede NKA 200.000,- kr. til at starte dette ved bl.a. at sætte en serie tilsynsrejser i gang, der skal resultere i en ajourført vurdering af allerede fredede huses tilstand. Direktoratet for Boliger og Infrastruktur stillede Vagner Kramer, leder af Tegningsarkivet, til rådighed, og i efteråret sendte Fonden og NKA ham til Ilulissat, Appat, Qasigiannnguit, Ilimanaq, Narsaq, Pamiut og Narsalik. Næste skridt bliver at få disse data lagt ind i en ny og forbedret data-

base, hvor ønsket er, at den med tiden kan blive offentligt tilgængelig, og at den kan kombineres med by- og bygdekort fra Asiaq.

En henvendelse fra en større dansk fond om eventuelt engagement i bygningsfredningsarbejdet i Grønland resulterede i et udredningsarbejde om status for bygningsfredningen og eventuelle muligheder for fondens engagement.

NKA har behandlet 11 sager vedr. fredede/bevaringsværdige bygninger uden at involvere Bygningsfredningsrådet.

Forhistorie/arkæologi

Indsamling

NKA foretager ikke aktiv indsamling af løse, arkæologiske objekter. Museet har modtaget en fin samling oldsager, primært palæoeskimoiske redskaber, som pensioneret ingeniør O. Scavenius har indsamlet fra Disko Bugt området.

Forskning

Da inspektør Hans Lange i hele foråret fungerede som kst. direktør og inspektør Claus Andreasen var kst. souschef i hele perioden har de ikke kunnet fortsætte deres forskningsprojekter.

Projekter

Claus Andreasen

- Eigil Knuth Site – en højarktisk palæoeskimoisk boplads
- har derudover deltaget i forskningsforberedende aktiviteter knyttet til et projekt knyttet til Galathea 3 og International Polar Year (IPY), hvor han er involveret i
 - IPY 6: Dynamic Social Strategies in Arctic Environments: Long-term Perspectives on Movement and Communication. Lead: H.C. Gulløv, Nationalmuseet, DK,
 - IPY 120: Northern High Latitude Climate variability during the past 2000 years: implications for human settlement (NORCLIM). Lead: Dr Simon Troelstra; Vrije Universiteit Amsterdam; Dr Antoon Kuijpers, Geological Survey of Denmark and Greenland; Orri Vésteinsson, University of Iceland
 - IPY 777: NorthernMost (Lead: Svend Funder, Geologisk Museum, København)
 - og i styringsgruppen for IPY 39: Arctic Palaeoclimate and its EXtremes (APEX), Lead: Martin Jakobsson, Stockholm University; projektet er en paraply for mange projekter, bl.a. IPY 120 og IPY 777
 - Som en forberedelse til IPY 777 har Claus Andreasen været involveret i LongTerm, som styres af Svend Funder, KU. Det finder sted sommeren 2006 på Grønlands nordkyst.

Hans Lange

- Eskimonæs og den neo-eskimoiske bosætning ved Nordøstvandet, Nordøstgrønland

Tjenesterejser

Hans Lange

- deltog d. 25.6 – 26.7. i arkæologisk feltarbejde på Inglefield Land
- deltog i Grønlands Museumsnævns møde i Ilulissat d. 29.10- 1.11.

Claus Andreasen

- var d. 04.3. – 13.3. i København for at deltage i et Ph.d. forsvar
- var d. 14.3.-21.3. i St. Johns, Newfoundland, i marts for at hjemtage udstillingsgenstande udlånt til udstillingen ”Full Circle” i 2002. Problemer med CITES-bestemmelser betød, at 4 genstande midlertidigt blev tilbage
- deltog d. 29.4. – 2.5. i den grønlandske IPY-konference i Ilulissat
- var i Washington d. 16.-26.5. til et Hjemmestyrearrangement med Smithsonian Institution (SI): Greenland Event. Under dette blev der mulighed for at se de grønlandske samlinger på SI’s National Museum of the American Indian, som rummer en imponerende samling etnografika specielt fra Tasiilaq og indsamlet af Junius Bird i 1920’erne
- var d. 26.7.-15.8. på feltarbejde i Nordgrønland

Mikkel Myrup

- deltog i november i seminaret med titlen *The study of technology as a method to gain social and cultural insight into prehistory*. Seminaret var arrangeret af den SILA-tilknyttede Phd-studerende Mikkel Sørensen.

Forsknings- og studiebesøg på NKA

John Erwin, University of California, Davis, besøgte NKA i foråret i forbindelse med et Thule-arkæologisk projekt i Inglefield Land.

Mikkel Sørensen, Ph.D.-studerende ved SILA, besøgte museet i juni for at se de nordgrønlandske palæoeskimoiske samlinger. Han afholdt en offentlig demonstration i stenhugning i særudstillingslokalet. Pilersuiffik optog en film af dette til undervisningsbrug.

Arkæologiske undersøgelser, besigtigelser og udgravninger

Der blev udstedt 7 gravetilladelser, hvoraf flere (*) var fortsættelse af tidligere tilladelser.

1. Martin Appelt (Nuuk kommune)
2. Claus Andreasen (Sydlige Danmark Fjord)
3. Th. H. McGovern, City University of New York (Qassiarsuk / “Brattahlid”)
4. Hanne og Birger Sandell* (Scoresby Sund, Kangertittivaq)
5. Hans Kapel* (Narsaq, Landnamsgården)
6. Bjarne Grønnow (Wollaston Forland, Hvalros Ø)
7. Hans Lange/John Erwin* (Inglefield Land)

Nuuk

Mikkel Myrup deltog i Appelt's projekt med kortlægning af fedtstensforekomster i Nuuk kommune. Projektet startede med at sejle Nationalmuseets båd "Sonja" til Nuuk, hvor den dannede base for den efterfølgende rejse i fjordsystemet. Projektet SOAP (Steatite Objects Analysis Project) er et flerårigt forskningsprojekt forankret i SILA. Målet er bl.a. at blotlægge nye aspekter af tidlige grønlandske handelsmønstre ved at se på fedtsten fra brug til distribution. Feltarbejdet i 2005 foregik i de indre dele af Nuup Kangerlua og fortsætter i 2006.

Nordgrønland

Claus Andreasen deltog i Danmarks Radios rejse til området syd for Danmark Fjord i Nordgrønland fra 1. – 15. august. DR-TV skulle lave optagelser til brug for en serie om Danmark Ekspeditionen, der skal udsendes i 2006. Målet var at gennemgå et større landområde nær Iskappen efter spor fra Mylius-Erichsen, Høegh-Hagen og Brønlund's sidste tur mod Lambert Land. Der blev ikke fundet noget, der kunne henføres til denne begivenhed. Turen gav Andreasen lejlighed til at fortsætte den arkæologiske kortlægning af området, og få yderligere data til forskningsprojektets mål om at beskrive specielt Grønlandsk Dorset i Nordøstgrønland. Overraskende nok fandtes der intet palæoeskimoisk materiale og kun ét eneste levn i den nordligste del af undersøgelsesområdet: en intakt neo-eskimoisk rævefælde.

Qassiarsuk

NKA deltog d. 15.8.-9.9. med udstyr og anden støtte ved udgravning af møddingslag ved "Nordgården", Ø29a, i Qassiarsuk. Udgravningen var projekteret som en delvis genåbning af Poul Nørlund og Mårten Steenbergers udgravning fra 1932, for at indsamle nyt materiale fra en mødding ved en Nordbogård. Dette viste sig dog langt mere kompliceret end først antaget, da Nørlund og Steenbergers skitse af møddingsgravningen var langt mindre end deres egentlige udgravning. Vores udgravning blev også besværliggjort af senere (nyere?) udgravninger/søgegrøfter på stedet, som ikke findes beskrevet i museets arkiver. Stedet har potentiale til at fortsætte indsamlingen af materiale fra møddingen. Bevaringsforholdene for organisk materiale, i særdeleshed dyreknogler, var god, og der blev indsamlet knogler fra ko, ged/får, gris, hest, muligvis hund, ræv, fugle og fra sæler og hvaler. Der blev fundet 50 genstande, hovedsageligt fragmenter af fedtstensgenstande, men også forarbejdet hvalknogle og træ.

Udgravningen er efterladt uopfyldt, dækket af tørv og med et hegn omkring, så udgravningen kan fortsætte i sommeren 2006.

Qassiarsuk/Igaliku

NKA ydede logistisk støtte til Rob Commisso's arkæologiske feltarbejde i området. Commisso er Ph.d.-studerende ved *Simon Fraser University*, Vancouver, British Columbia, Canada.

Qorlortorsuaq

Vandkraftværket ved Qorlortorsuaq vil resultere i, at en nordbogård (Ø74) oversvømmes. Det har ikke været muligt at få offentlige bevillinger til undersøgelsen, men Nuna-

Fonden har bevilget 500.000,- kr. til undersøgelsen, der blev udskudt til foråret 2006. Derudover har en række udenlandske institutioner og personer tilbudt at deltage.

Wollaston Forland

Bjarne Holm Jakobsen, Geografisk Institut ved Københavns Universitet, og Bjarne Grønnow, SILA/Nationalmuseet, foretog en kort rejse, GeoArk 2005, til Sabine Ø og Hvalros Ø, hvor Andreasen i 2004 lokaliserede en meget stor boplads primært af neoeskimoisk oprindelse og formentligt med en qassi (den eneste kendte på Østkysten). Spredt blandt ruinerne ligger enkelte palæoeskimoiske anlæg.

Scoresby Sund

Hanne og Birger Sandell gennemførte en rekognoscering i Gåsefjord/ Nerterit Kangersivat. Gåsefjord er en vanskeligt tilgængelig og sjældent besøgt del af Scoresby Sund og har ikke været genstand for arkæologisk udforskning siden Ryder i 1892 kortlagde området. I år lykkedes det endelig at komme ind i fjorden efter at være blevet forhindret gennem de sidste 3-4 år. Feltarbejdet varede fra 15. – 30. juli og knap halvdelen af Gåsefjords nordside blev undersøgt. Resultaterne var særdeles gode: i alt 13 lokaliteter med fortidsminder blev besigtiget; heraf var de 8 nyregistreringer. Palæoeskimoiske levn blev påvist på 6 lokaliteter. Der var både PreDorset og Dorset, sidstnævnte dog kun med sikkerhed på en lokalitet.

Palæoeskimoisk bosættelse er således nu dokumenteret i det indre fjordsystem og ikke som hidtil blot omkring Scoresby Sunds munding. Derudover blev der nyregistreret en del teltringe, jægerly, køddepoter samt to vinterhusruiner fra Thulekulturen.

Inglefield Land

Hans Lange udførte i samarbejde med The Peary-MacMillan Arctic Museum og Department of Anthropology, University of California, Davis, arkæologisk rekognoscering i den nordlige del af Inglefield Land. Projektet fortsatte sidste års arbejde ("Inglefield Land Archaeological Project") med systematisk rekognoscering i den nordlige del af Inglefield Land.

Flere lokaliteter blev besøgt. Qaqaatsut i Pariserfjord var tidligere fangstplads for fangere fra Siorapaluk og Qaanaaq, som Avanersuup kommune etablerede i 1980'erne og 1990'erne på forsøgsvis. Man kan umiddelbart se, at der har været mange aktiviteter, hvor familier har genbrugt materialer fra de ældre bebyggelser til deres nye boliger. Man finder mange levn fra Thule og Dorset kulturer, som er blandet sammen med aktiviteterne fra midten af 1990'erne. Qaqaatsut har tydeligvis været udsat for en vis indsamlingsaktivitet og beboerne har delvist gennemgravet ruinerne, opsamlet genstande og lagt dem i bunker forskellige steder på pladsen. Bopladsen ligger ca. 25 km fra Humboldt Gletscher, men da der findes små polynier ved Qaqaatsut, betyder det, at der har været mere liv på stedet end f.eks. på Inuarfissuaq i Marshall Bay.

Ved Martonne Fjord ligger en nyere boplads, som har været anvendt af flere familier i midten af 1950erne, hvor de i flere omgang overvintrede på stedet. Der findes 4 nyere vinterhuse med forskelligt tilbehør.

På nordspidsen af Jens Jarl Fjord blev der registreret en nyere boplads, som muligvis har været anvendt omkring århundredeskiftet, og der fandtes ældre jagtredskaber.

I løbet af sommeren blev der registreret 549 fortidsminder fra historisk tid samt fra Thule-, Dorset- og ældre palæoeskimoiske kulturer. Bearbejdning af data fra Marshall Bay, Pariserfjord og Jens Jarl Fjord forventes færdigt i løbet af foråret 2006.

Formidling

Publikationer

Andreasen, Claus

2005 Det grønlandske museumsvesen og forskningen set fra Grønland. In: *Grønlandsforskning*. Editor: Kirsten Thisted. Det grønlandske Selskabs Skrifter XXXVIII. Det grønlandske Selskab. København 2005. pp. 193-200.

Bennike, Ole and Claus Andreasen

2005 New dates of musk-ox (*Ovibos moschatus*) remains from northwest Greenland. In. *Polar Record 41 (217): 125-129 (2005)*

2005 Radiocarbon dating of musk-ox (*Ovibos moschatus*) remains from northeast Greenland. In. *Polar Record 41 (219): 305-310 (2005)*

Appelt, Martin; Myrup, M. Pasda, C. og Grønnow, B.

2005 The Steatite Objects Analyses Project (S.O.A.P) 2005-2007. Travel and project report 2005. *Sila – the Greenland Research Centre at the National Museum of Denmark*

Foredrag

Claus Andreasen

- Holdt 2 offentlige foredrag på Smithsonian Institution i Washington i maj: ”On the Trail of The Vikings. Norse Greenland - Farmers and Hunters in Arctic” og ”Tunu: The East Coast of Greenland. Hunters in Eastern Arctic”.

Undervisning og censur

Hans Lange

Forelæste i faget Arktisk Arkæologi på Institut for kultur- og Samfundshistorie, Ilisimatusarfik, i efteråret med præsentation af ”Thulekulturens udbredelse i Nord- og Østgrønland” med udgangspunkt i feltarbejder på Inuarfissuaq og Eskimonæs.

Mikkel Myrup

Forelæste i faget Arktisk Arkæologi om fedtstensprojektet SOAP (Steatite Objects Analysis Project) som et led i projektets ønske om at rekruttere grønlandske studenter til feltarbejde i sommeren 2006.

Claus Andreasen

Sad i Ph.D.-bedømmelsesudvalget for Jens Fog Jensen, Københavns Universitet i marts.
Var i december censor på eksaminer i Arktisk Arkæologi, Ilisimatusarfik

Anden formidling

Hans Lange

Gav et radiointerview (KNR) om det arkæologiske arbejde på Inglefield Land. Deltog i KNR-TV udsendelse om rensdyr i Nuuk området med journalist Tungutaq Larsen

Mikkel Sørensen

Afholdt d. 20. juni en offentlig demonstration i flinthugning i særudstillingslokalet.

Hans Lange, Claus Andreasen og Mikkel Myrup har alle foretaget en stribe rundvisninger på grønlandsk, dansk og engelsk.

X. Historie, Kunst og eFormidling

En mere systematisk etnologisk/historiske virksomhed er under opbygning ved NKA, efter at området har været nedtonet i en periode. Da NKAs arbejde med kolonitiden og den grønlandske nutid kræver tilførsel af arbejdskraft fik vi ansat to inspektører pr. 1. juli, hvor Aviâja R. Jakobsen primært skulle tage sig af det etnologiske arbejde med særligt henblik på dokumentation i tradition og forandringer i livsformer. Aviâja fik også ansvaret for NKAs dragtsamling. Jens Heinrichs arbejdsområde skulle omfatte det kulturhistoriske arbejde med særlig henblik på dokumentation af Grønlands kulturhistorie. Endvidere blev han sat til at stå for NKA's elektroniske formidling og medansvar for fotosamling og specielt arbejdet med digitalisering af fotoarkivet. Imidlertid har Jens Heinrich fået en 4-årig orlov, så vi skal gentænke, hvordan vi styrker dette område.

Projekter

Aviâja Rosing Jakobsen har i forbindelse med etnologisk/historisk arbejde beskæftiget sig med et projekt om Anden Verdenskrig og Grønland, i samarbejde med Jens Heinrich. Resultatet af projektet var en særudstilling om Anden Verdenskrig og Grønland i foråret 2005, som efter endt udstillingsperiode i NKA blev sendt videre som vandrestilling til 7 forskellige byer på kysten.

Siden 2002 har Daniel Thorleifsen deltaget i gangsættelse af et historieprojekt, hvor historikere, arkæologer og andre fra Norge, Danmark, Færøerne, Island og Grønland arbejder med at publicere værk om de vestnordiske landes fælleshistorie. Netværket som til daglig benævnes VNH har i dag ca. 35 medlemmer fra disse lande. Styregruppens medlemmer tæller ét medlem fra hvert af disse 5 nævnte nordiske lande med Daniel Thorleifsen som formand.

Daniel Thorleifsen har siden efteråret arbejdet med planlægning af en international konference om repatriering, som tænkes afholdt foråret 2007. Projektet har fået projektmidler fra hjemmestyret. Til formålet har NKA ansat ph.d-stipendiat Mille Gabriel, Antropologisk Institut, KU, i perioder, som projektmedarbejder.

Konferencedeltagelse

Daniel Thorleifsen

- Deltagelse i 9th NAFHA Conference, 5. - 8. december 2005, Porto, Portugal
- Deltagelse i VNH-konference: Vestnorden i middelalderen, Oslo, 7. -9. oktober 2005
- Deltagelse med oplæg ved Forskningskonferens ved Lunds Universitet, Historiska institutionen, Lund, Sverige, 26-28 augusti 2005 under temaet: 1905 – historia i de nordiska samhällena
- Arrangør af seminar om Grønland i international sikkerhedspolitik, Ilisimatusarfik og NKA, 10. maj 2005

Publikationer

Aviâja R. Jakobsen

- har i forbindelse med særudstillingen Anden Verdenskrig og Grønland været med til at udarbejde et katalog om udstillingen. Kataloget sendes ud til lokalmuseer med henblik på salg og formidling til folkeskoleelever.

Daniel Thorleifsen

- Myter og fakta om immiaq – et grønlandsk ølfænomen, I: *Fólkaleikur. Heidursrit til Jóan Paula Joensen* (red. Andras Mortensen), Føroya Frodskaparfelag, Tórs-havn 2005, pp. 283-92
- Invandrarland – koloni – hjemmestyre, I: *Grönland, mer än isberg* (red. Torsten Hallberg), Arena Norden, 2005, Stockholm, pp. 29-51.
- Arbejdskraftens sammensætning og spørgsmålet om planlægning og uddannelse i 1950erne, I: *Arbejdsmarkedet i Grönland* (antologi, red. Aksel Vladimir Carlsen), Ilisimatusarfik, Nuuk 2005 pp. 189-202

Undervisning

Aviâja R. Jakobsen, Jens Heinrich og Caroline Paulsen har i september til december 2005 undervist i historisk metode for 1. og 2. årsstuderende ved Institut for kultur- og samfundshistorie, Ilisimatusarfik.

Forelæsning

Daniel Thorleifsen:

- Om historie og historisk bevidsthed i Grønland indtil begyndelsen af 1900-tallet, Under: Forskningskonferens ved Lunds Universitet, Historiska institutionen, Lund, Sverige, 26-28 augusti 2005 under temaet: 1905 – historia i de nordiska samhällena.

IT og eFormidling

I efteråret fortsatte den interne analyse af behov og diskussion om mål og midler vedr. IT og elektronisk formidling. Der er udarbejdet en arbejdsbeskrivelse og stillingsopslag for en eFormidler-funktion, som i første omgang tænkes som en projektansættelse. Arbejdet med ansættelse af en sådan er foreløbigt sat i bero for hele 2006 pga. ressourcspørgsmål.

Der er sidst på året igangsat arbejder med at få en egentlig webmail op at stå, sådan at medarbejderne har adgang til e-mails også når de er udenfor NKA.

Den nye hjemmeside er fortsat under opbygning. Efter Jens Heinrich har NKA ansat en studentermedhjælper Ino Berthelsen, som skal stå for opsætning og ajourføring af hjemmesiden.

Anden formidling

Aviâja R. Jakobsen og Jens Heinrich har foretaget en stribe rundvisninger på grønlandsk, dansk og engelsk.

XI. Samlinger

Særlige erhvervelser

Fotosamlingen

Atuagagdliutit/Grønlandsposten's omfattende billedarkiv (ingen negativer) er overdraget til NKA. Fotografierne har tidligere været brugt som illustrationer i avisen. På grund af ressourcemangel er der ikke taget fat på ordning af arkivet, men der planlægges en egentlig registrering af indholdet.

Kunst og andet

Nyerhvervelserne er enten donationer fra private eller offentlige institutioner eller museets egne indkøb. Indkøbene drejer sig overvejende om kunstværker i form af malerier, fortrinsvis udført af grønlandske kunstnere.

Blandt indkøbene kan fremhæves et enkelt køb: seks fotoportrætter, som NKA indkøbte i forbindelse med Julie Hardenbergs udstilling *Den stille Mangfoldighed* i Katuaq i november måned.

I sommerens løb fik museet foræret Nick Nielsens udstyr fra bestigningen af Mount Everest i maj 2005.

Sidst på året modtog NKA tidligere vicebiskop Jens Christian Chemnitz' bispekjole, pibekrave samt bispekors.